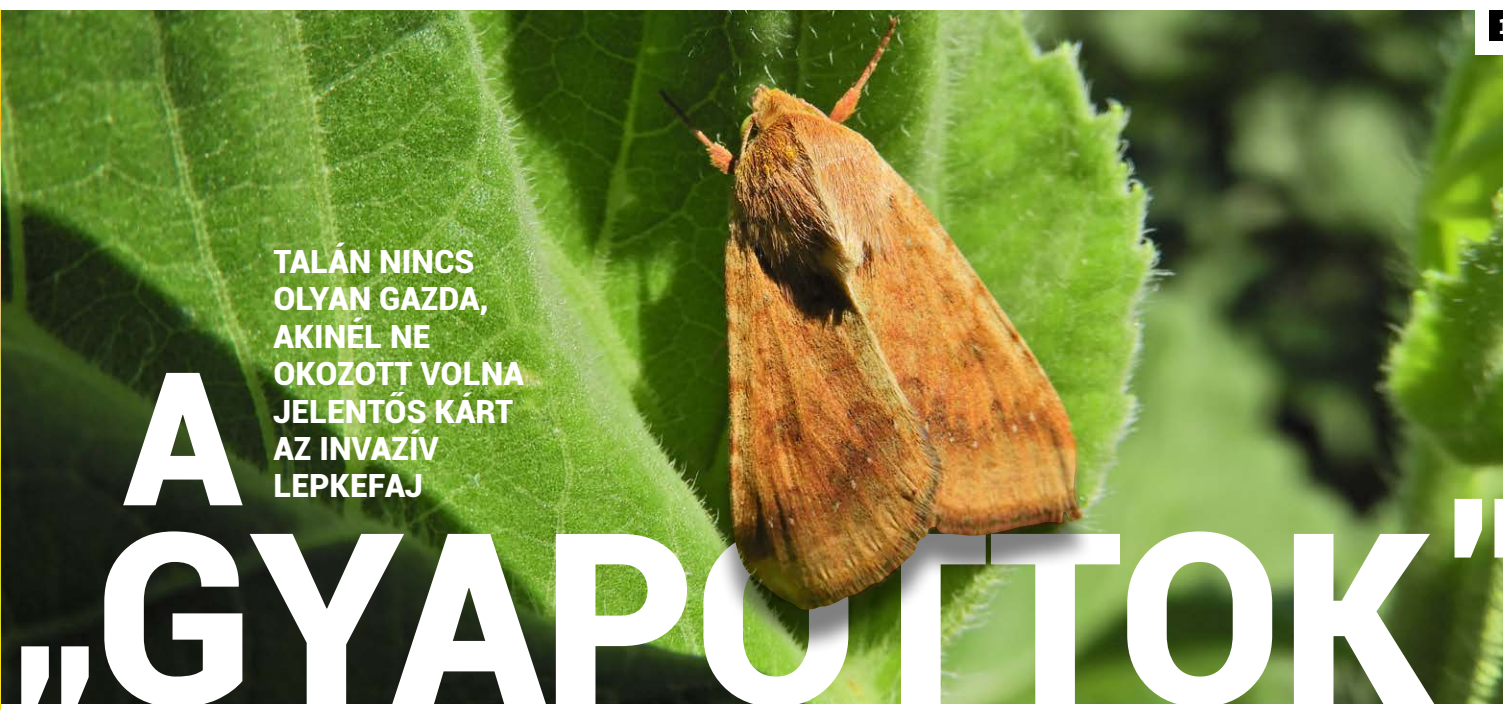

**A GYAPOTTOK-
BAGOLYLEPKE
A MELEG
ÉS SZÁRAZ
ÉVJÁRATOKBAN
ÓRIÁSI
KÁROKAT KÉPES
OKOZNI.**

1. Gyapottok-bagolylepke kifejlett egyede
2. Lárva és kártétele kukoricacímeren
3. Kiterjedt kártétel a csövén
4. Kezdődő csőfuzáriózis a károsított csövén
5. Napraforgókaszatot károsító lárva

**TALÁN NINCS
OLYAN GAZDA,
AKINÉL NE
OKOZOTT VOLNA
JELENTŐS KÁRT
AZ INVAZÍV
LEPKEFAJ**

„GYAPOTTOK”

BIZTOS VAGYOK ABBAN, HOGY SOK GAZDÁLKODÓNAK MÁR AZ IS ELEGENDŐ, HA A CÍMBEN IS SZEREPLŐ RÖVIDSÉGGEL EMLEGETÜNK EGY KÁRTEVŐT, AZONNAL TUDNI FOGJA, MELYIKRE GONDOLJON. IGEN, A GYAPOTTOK-BAGOLYLEPKÉRE, AMELY EGYRE TÖBB NÖVÉNYKULTÚRÁBAN OKOZ EGYRE FOKOZÓDÓ PROBLÉMÁT.

A KÁRTEVŐ

A gyapottok-bagolylepke (1. kép) alig néhány évtizede része a rovarfaunánknak. Sokáig csak mint vándorló faj jelent meg az ország déli-délkeleti termőterületén, mára azonban az elterjedése országossá vált. Ma már bizonyítottan áttelel hazánk területén is, miközben a déli légáramlatokkal a mediterrán vidékekről évről évre további példányok érkeznek. Mindennek köszönhetően vegyes nemezések alakulnak ki, ezért is fordulhat az elő, hogy június végétől kezdve szinte mindig találkozhatunk lárvákkal a kukoricatáblákban. Ez az oka annak is, hogy nagyon gyakran ezek igen eltérő fejlettségűek, az egészen kis méretűtől a fejlődése végén járó, természetes példányig bezárólag.

A kártevő báb alakban telel át, amelyből tavasszal repülnek ki a kifejlett lepkék. Ezek igen aktívak, éjjel és nappal egyaránt repülnek, miközben virágok nektárjával táplálkoznak. Tojásait a növényállományban elszórtan, egyesével rakják le, ezért a kártétel nem gócszerű, hanem nagy területen alakul ki. A kifejlődött, igen méretes lárvák a talajba húzódnak bábozódnak, belőlük jön létre a következő lepkememzedék.

A KÁRTÉTEL MÓDJA

A kártétel okozója a lárva, amely főként ugyan a generatív növényi részeket, a virágzatot, valamint a termést fogyasztja, de emellett előfordulhat

a lombzaton kialakuló kártétele is. Károsítására jellemző, hogy nagy kiterjedésű, és a lepke rejtett életmódja miatt többnyire a növényi részek belsejében vagy azok fedett részein történik meg. A közvetlen károkozás túl ez jó lehetőséget biztosít egyes gombabetegségek számára a növény megfertőzésére, ami további problémákkal járhat számunkra.

A kártevő veszélyességét részben az adja, hogy igen sok növényen képes fejlődni, a disznónövényektől a szántóföldi növényekig bezárólag számos növénykultúrát károsít. A szántóföldön maradvá, a leggyakrabban és legnagyobb mértékben a kukoricát károsítja, de egyes évjáratokban, amikor megjelenése járványszerű, más növénykultúránkban is okozhat károkat.

KÁRTÉTEL KUKORICÁBAN

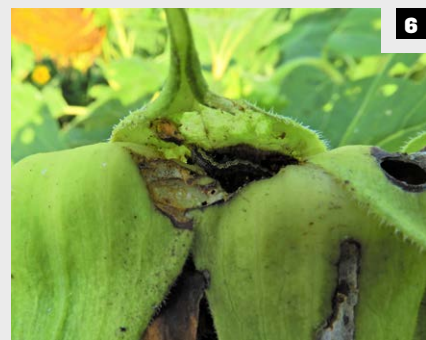
Vitathatatlan, hogy a gyapottok-bagolylepke a legnagyobb károkat a kukoricáállományokban okozza. Kártétele a címeren (2. kép) és az éppen virágzó csövön egyaránt kialakulhat, azonban a lárvákat a leggyakrabban a csövén, a csuhélevelek védelmében találjuk, többnyire ott károsítanak, aminek nyomán nagy kiterjedésű rágcskár (3. kép) jelentkezik. A kártétel helyén rágcsálék és ürülék halmozódik fel, amely nehezen szárad ki, többnyire tartósan nedves, így igen jó lehetőséget biztosít a csőfuzáriózist (4. kép) okozó kórokozónak arra,

hogy a csövet megfertőzzék. Innen egyenes út vezet a káros mikotoksinok termésben való megjelenéséhez, amelyek évjárató függő felhalmozódása akár igen komoly gondot is okozhat. Azonban már önmagában a rágási kár is súlyos problémákhoz vezethet, főként a nagy értékű, konzervipari vagy vetőmagcélú hasznosításra termesztett kukoricaállományokban.

KÁRTÉTEL NAPRAFORGÓBAN

A gyapottok-bagolylepke napraforgóban történő károkozására is egyre több példa adódik. Ez többnyire a tányér rágásában nyilvánul meg, de ha nagy egyedszámokban jelenik meg a kártevő, a lomboszat is jelentős felületvesztést szenvedhet el. A tányérok a lárvák már a virágzás idején feltűnhetnek, ahol eleinte a virágokat, majd a kaszatokat fogyasztják (5. kép). Ez közvetlen mennyiségi kárt okozhat, nem véletlen, hogy az utóbbi években már célzott rovarölő kezeléssel igyekeztek ennek gátat szabni az alföldi térségben a napraforgó-termesztők. A kártételnek azonban nem az ilyen módon bekövetkező termés kiesés a legnagyobb veszélye. A tányér belsejében, többnyire a pikkelylevelek alatt fejlődő lárvák (6. kép) nagy kiterjedésű rágása lehetőséget teremt arra, hogy bizonyos tányérállás mellett ezekben a csapadékvíz megálljon, alkalmat adva arra, hogy egyes betegségek a tányérra megfertőzhessék (7. kép). Ebben az esetben a fehér-, valamint a szürkepenészes tányérrothadás kórokozóira

6

7

kell gondolnunk, amelyek közül leginkább az utóbbival fogunk találkozni. Az ilyen tányérfertőzések már lényegesen nagyobb kárt okozhatnak annál, mint amire a rágás előidézte termés kiesés miatt számíthatunk.

KÁRTÉTEL SZÓJÁBAN

A gyapottok-bagolylepke szójában történő kártételre különösen a nagy egyedszámot produkáló évjáratokban kell számítanunk, amikor a nyárvégi időszakban a hosszabb tenyészidejű fajtákban találnak már csak kedvező feltételeket a tojásrakásra helyet kereső nőtények. A lárvák ebben a növénykultúrában is elsősorban a termést, a hüvelyt és a magokat fogyasztják (8. kép). Az okozott kár kizárólag mennyiségi, ebben az esetben nem kell tartani a sebzések kórokozók által történő felülfertőződésétől.

MIKOR SZÁMÍTHATUNK NAGY VESZTESÉGEKRE?

A gyapottok-bagolylepke melegkedvelő kártevő, amely érzékeny a hűvösebb és nedvesebb környezeti körülményekre. Tartósan csapadékos időjárás esetén, amikor a növényállományok hosszan nedvesek, a lárvák mortalitása megnő, különböző baktériumos és gombás megbetegedések fogják csökkenteni az egyedszámukat. Azonban ilyen körülmények hazai viszonyaink között ritkán adódnak a nyári időszakban, sokkal gyakoribbak a meleg és száraz, aszályos, alacsony légköri páratartalommal járó időszakok, amelyek kifejezetten kedveznek a gyapottok-bagolylepke fejlődésének és felszaporodásának.

Az időjárási körülmények az áttelelő bábokra is hatással vannak. Azok sekélyen, a talaj felső néhány centiméteres rétegében helyezkednek el, ezért a hideg téli időjárás jelentősen mérsékelheti a sikeresen áttelelő egyedek számát. Ez azonban önmagában nem feltétlenül jelent nagy segítséget, ugyanis a mediterrán területekről bevándorló lepkék ugyancsak elindíthatják a kártevő felszaporodását.

A VÉDEKEZÉSRŐL

A gyapottok-bagolylepke komoly, nagy károkozásra képes kártevő, amely ellen

A GYAPOTTOK-BAGOLYLEPKÉ ELLENI HATÉKONY VÉDEKEZÉS KULCSA A KEZELÉS RAJZÁSI ADATOKON ALAPULÓ, PONTOS IDŐZÍTÉSE!

a veszélyeztetett kultúrákban kötelező védekezni. Sajnos hatékony agrotechnikai módszerek nem ismertek, amivel érdemben mérsékelni lehetne a kártevő egyedszámát. Ennek híján maradnak a rovarölő készítményekkel végzett állománypermetezések, amelyhez jelenleg kellően hatékony, valóban jól alkalmazható termékek állnak a rendelkezésünkre. Azonban ezek használatának kulcsa kijuttatásuk megfelelő időzítése, amire csak kellő mennyiségű információ birtokában van lehetőségünk. A helyzet ebből a szempontból is kedvező, a kártevő felszaporodásával kapcsolatos információkhoz, csapadézási adatokhoz ma már minden gazdálkodó egyszerűen hozzáférhet. A védekezést legtöbbször a lárvák ellen kell végezni, felszívódó hatású, gyomorméregként tartós hatást biztosító hatóanyagokkal, amelyeket a lepkék egyedszámának csökkentése érdekében érdemes kontakt hatású rovarölő szerrel kombinálni. Azonban ebben az esetben figyelnünk kell arra, hogy a kukorica virágzó kultúrájának minősül, ezért a védekezéseket a beporzó szervezetek védelmére vonatkozó előírások betartásával kell végrehajtanunk!

Tavaly e kártevő tömegesen volt jelen a szántóföldi kultúrákban, így nagy volt a telelőre vonuló egyedek száma is. Az enyhe téli időjárás a sikeres áttelelés esélyét növelte, így várhatóan nagy lesz az induló egyedszám, amely alapja lehet egy idei évi erős fertőzésnek is. Érdemes figyelemmel kísérnünk felszaporodásának, kártételének alakulását, és szükség esetén védekezni kell. Nagy és felesleges kockázatot vállalunk, ha nem így teszünk! **AgrárUnió**

6. Lárva és kártétele

a napraforgótányér pikkelylevele alatt

7. Lárvakártétel nyomán

szürkepenészes fertőzött napraforgótányér

8. Lárva és kártételük

szójahüvelyeken